

GRILC VOUK ŠKOF – 40 let

Današnja odvetniška pisarna GRILC VOUK ŠKOF je začela delovati 1. julija 1979. Dr. Matevž Grilc je tega dne odprl odvetniško pisarno v Celovcu, na istem naslovu, na katerem ima prostore še danes, le da takrat v majhni sobici. Pred tem je bil dr. Grilc pripravnik pri starešini koroških slovenskih odvetnikov, dr. Janku Tischlerju, bil pa je tudi predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev (NSKS). V sedemdesetih letih prejšnjega stoletja, ki so bila za slovensko manjšino v političnem oziru zelo napeta, je med drugim skupaj z odvetnikom dr. Francijem Zwittrom, predsednikom ZSO, zastopal slovenske aktiviste, ki so s protestnimi akcijami opozarjali na neuresničene manjšinske pravice. Hkrati je Matevž Grilc kot predsednik NSKS in kot politični predstavnik koroških Slovencev imel – in moral imeti – dobre stike s takratno Jugoslavijo.

Običajno si mora odvetnik, preden se odloči, da bo stopil na samostojno pot, zagotoviti določen osnovni kapital – ne v denarju, ampak v strankah, za katere ve, da jih bo v bodoče zastopal. To so lahko banke, zavarovalnice ali večja podjetja, ki jih določena odvetniška pisarna stalno zastopa. Druga možnost je, da je edini ali eden od redkih odvetnikov v kraju, kjer posluje, ter si tako zagotovi svoje stalne stranke.

Pri Matevžu Grilcu je bilo nekoliko drugače, saj je bil kot politik koroških Slovencev med slovensko manjšino poznan in deležen njenega zaupanja. Posamezniki so k njemu prihajali z vsakdanjimi pravnimi skrbmi: zaradi mejnih sporov, kupnih pogodb, pogodb o predaji kmetij, prometnih nezgod, razžalitve časti, ločitev itd. Prihajali pa so tudi nekateri, čeprav redki, nemško govoreči, ki so ravno zaradi udejstvovanja dr. Grilca v

manjšinski politiki menili, da so pri njem v dobrih rokah in da bo dobro zastopal njihove interese, saj se dr. Grilc ni vedno strinjal s prevladujočo koroško in avstrijsko politiko. Njegove stranke so bili tudi domačini iz Grilčevega domačega Pliberka in iz Sinče vasi, že od vsega začetka pa tudi podjetja iz Jugoslavije, ki so imela pravne težave v Avstriji. Glede strukture pisarne bi lahko rekli, da je bila odvetniška pisarna v prvih letih delovanja podobna podeželski odvetniški pisarni, vendar s to razliko, da so vanjo zahajali predvsem Slovenci in da so imele nekatere zadeve izrazito politično vsebino.

Že leta 1983 se je pisarni pridružil, sprva kot pripravnik in od leta 1987 naprej kot odvetnik, dr. Roland Grilc, nečak ustanovitelja, ki se je specializiral za gospodarske zadeve, predvsem na področju čezmejnega gospodarskega sodelovanja. Neposredno zastopanje avstrijskega odvetnika v Jugoslaviji seveda ni bilo možno, bilo pa je mogoče sodelovati s kolegi odvetniki iz Jugoslavije.

Poleg tega je bilo potrebno poznavanje socialističnega pravnega reda, zlasti posebnega jugoslovanskega samoupravnega sistema, da je bilo sploh mogoče zastopati jugoslovanska podjetja v Avstriji. Na avstrijskih sodiščih je bilo treba vedno znova pojasnjevati, kaj je TOZD (temeljna organizacija združenega dela) ali SOZD (sestavljena organizacija združenega dela) in kaj družbena lastnina.

Roland Grilc je postal samostojni odvetnik v zelo nemirnem času, ob prehodu Slovenije iz socializma v tržno gospodarstvo, in se dejavno vključil v izredno zanimiv proces nastajanja novega pravnega sistema. Tako je spremljal ustanavljanje prvih zasebnih gospodarskih družb v Sloveniji, bil soavtor prvih slovenskih pravnih priročnikov na področju gospodarskih družb. Spremljal je številna avstrijska podjetja pri poslovanju v Sloveniji, ki je bila zanje takrat še povsem neznana država, in tudi na Hrvaškem.

V obdobju osamosvojitve Slovenije je bil dr. Matevž Grilc še vedno predsednik NSKS in pri tem odigral pomembno vlogo. Odvetniška pisarna Grilc & Grilc, kot se je takrat imenovala, je med drugim izvedla postopek, da je takratni Jugoslovanski generalni konzulat v Celovcu postal Generalni konzulat RS v Celovcu, kar nikakor ni bilo samoumevno. V času osamosvajanja so si mnogi kasneje vidni predstavniki slovenske politike in gospodarstva pri Grilcu, tako v pisarni kot na njegovem domu, dobesedno podajali kljuko.

Osamosvojitve Slovenije je močno razširila delovno področje takratne pisarne Grilc & Grilc. V Sloveniji je bilo omogočeno investiranje, avstrijska podjetja so lahko začela ustanavljati slovenska podjetja, obseg čezmejnega prometa se je bistveno povečal, s tem pa tudi delo odvetniške pisarne. Še vedno pa so ostajale prepreke: tako avstrijski izvršilni naslov v Sloveniji ni bil izvršljiv – in obratno – če pustimo ob strani red-

ke izjeme, kot so izvršba pravnih stroškov ali izvršba preživnine. Kdor je torej želel svetovati na meji med obema pravnima sistemoma, je moral poznati oba.

Leta 1991 se je odvetnikoma pridružil mag. Rudi Vouk, sprva kot pripravnik in od leta 1997 dalje kot odvetnik. Težišča pisarne so ostala enaka, mag. Vouk pa se je posvetil ustavnemu, upravnemu in socialnemu pravu. Po eni strani se je to zgodilo po sili razmer, saj se je Vouk pisarni pridružil, ko se je v nekdanji Jugoslaviji začela vojna in so dnevno številni begunci, predvsem iz Bosne, potrebovali pravno pomoč, ker niso znali nemškega jezika. Odvetniška pisarna Grilc & Grilc je bila ena redkih, kjer so begunci dobili osnovne napotke v svojem maternem jeziku. S tem je bilo samodejno povezanih vedno več upravnih in socialnih postopkov, od priznanja statusa, zahtevkov za podelitev državljanstva, urejanja pokojninskih vprašanj do družinskih dodatkov in čezmejnega priznavanja dokumentov. Vouk je bil takrat tudi občinski odbornik v svoji domači občini Dobrla vas, tako da se je njegov delokrog zaradi poznavanja občinskega prava in z njim povezanih področij, kot so komunalna infrastruktura, matični urad, splošni občinski predpisi, razširil tudi na to področje. Po drugi strani pa se je Vouk tudi v pravnih postopkih ukvarjal s še nerešenimi manjšinskimi pravicami. Prvi vidni uspeh na tem področju je bila odločitev ustavnega sodišča, da mora slovenščina v občini Dobrla vas dobiti status uradnega jezika in da so določila Zakona o narodnih skupnostih, ki temu nasprotujejo, protiustavna.

Leto zatem, leta 2001, je sledila najodmevnejša razsodba, in sicer odločitev ustavnega sodišča, da morajo biti v kraju Škocjan nameščene dvojezične krajevne table. Do tega postopka je prišlo zgolj zato, ker je Vouk skozi Škocjan vozil prehitro in se nato pritožil zoper izrečeno kazen z argumentom, da krajevni napis zaradi manjkajoče dvojezičnosti ni objavljen v skladu s predpisi. Na osnovi odločbe ustavnega sodišča, bi morali namreč že od leta 2000 oz. 2001 naprej razširiti veljavnostna območja, na katerih ima slovenščina status uradnega jezika, in v približno štiristo krajih namestiti dvojezične krajevne napise. Vendar se to ni zgodilo. Sledilo je desetletje norčevanja koroških in avstrijskih politikov iz pravne države, trideset nadaljnjih odločb ustavnega sodišča in komaj leta 2011 sklenjen kompromis, ki tudi ni skladen z odločitvami ustavnega sodišča, je pa na ustavni ravni. Zavzemanje za manjšinske pravice s pravnimi sredstvi se seveda nadaljuje, vendar ne samo na avstrijskem Koroškem. Odvetniška pisarna GRILC VOUK ŠKOF je ena redkih odvetniških pisarn, ki je pred Upravnim sodiščem za Gradiščansko vodila postopke v hrvaščini.

Leta 2009 se je odvetniški pisarni, ki se je v vmesnem obdobju imenovala Grilc & Partner, pridružila odvetnica dr. Maria Škof, ki je prej delala kot pripravnik v Ljubljani in na Dunaju. Z njenim prihodom je povezano tudi odprtje podružnice v Gradcu in hkrati tudi v Ljubljani. V tem obdobju so se začele priprave na pravne izzive, ki so bili povezani z vstopom Slovenije v Evropsko unijo. Slovenija je sicer postala člani-

ca EU že leta 2004, neomejen dostop do avstrijskega trga pa je bil slovenskim podjetjem in delovni sili omogočen šele leta 2011. Avstrija je namreč uveljavljala najdaljše možno prehodno obdobje. Področje, ki je bilo prvotno mišljeno kot dodatna ponudba strankam – torej svetovanje in pomoč pri postopkih v zvezi z opravljanjem storitev v Avstriji – se je razvilo v eno od težišč odvetniške pisarne GRILC VOUK ŠKOF.

Avstrija je namreč od konca prehodnega obdobja, torej od leta 2011 dalje, pa vse do danes vseskozi zaostrovala pogoje za opravljanje storitev v Avstriji, z namenom, da bi zaščitila avstrijski trg pred nezaželeno konkurenco iz drugih držav Evropske unije, še posebej pred njenimi jugovzhodnimi sosedi. Takšno ravnanje Avstrije pa po prepričanju odvetnikov GRILC VOUK ŠKOF nasprotuje evropskemu pravu. Odvetnica dr. Škof je tako v zadevi Čepelnik dosegla prvo sodbo evropskega sodišča v Luksemburgu, ki je jasno izreklo, da avstrijska protidumpinška zakonodaja nasprotuje evropskemu pravnemu redu, medtem pa pred evropskim sodiščem že potekajo nadaljnji postopki.

Evropsko pravo ima pri delu odvetnikov čedalje večji pomen. Drugače kot odvetniki, ki so usmerjeni le na delovanje v svoji državi, je za odvetniško pisarno, ki je doma v dveh državah Evropske unije, in deluje še širše, nujno poznavanje evropskega prava. S tem pa je povezan tudi drugačen pogled na pravni sistem lastne države. Tako ne čudi, da so odvetniki GRILC VOUK ŠKOF že večkrat in na različnih pravnih področjih za-

stopali svoje stranke tudi pred evropskim sodiščem v Luksemburgu.

Leta 2014 se je ustanovitelj odvetniške pisarne, dr. Matevž Grilc, upokojil. Še vedno pa stoji aktivnim odvetnikom ob strani z dragocenimi nasveti. Tekom let se je naša odvetniška pisarna širila naprej. Danes delujejo v okviru pisarne odvetnica mmag. Maja Ranc, odvetnica mag. Sara Grilc, LL.M. in odvetnica Mojca Erman, LL.M. ter pripravnik mag. Matej Zenz in mag. Martin Sima ter pravica mag. Eva Maria Offner. Prav tako smo že v pričakovanju novih pripravnikov. Odvetniška pisarna GRILC VOUK ŠKOF je leta 2017 odprla podružnico na Dunaju in je prisotna tudi v glavnem mestu Avstrije.

Odvetniška pisarna GRILC VOUK ŠKOF ne posluje le v nemškem in v slovenskem jeziku. Poleg hrvaščine, srbščine in bosanščine so angleščina, italijanščina in francoščina jeziki, v katerih svetuje in zastopa primere in interese strank. Dr. Roland Grilc, mag. Rudi Vouk in dr. Maria Škof pa so vpisani v imenik odvetnikov tako v Avstriji kot v Sloveniji.

Pomembne dogodke iz 40-letne zgodovine pisarne, pomembne razsodbe, bistvene dosežke in tudi razvoj odvetniške pisarne, ki je zasidrana v majhni narodni skupnosti koroških Slovencev in ne deluje samo na obeh straneh avstrijsko-slovenske meje, temveč dobesedno v Evropi, vam želimo podrobneje predstaviti v nadaljnjih prispevkih. Prijazno vabljeni k branju!